

Aineisto on muokattu biologi Helena Telkänrannan teoksesta *Eläin ja ihminen. Mikä meitä yhdistää?* (Suomalaisen Kirjallisuuden Seura 2016)

1800-luvun lopussa Saksassa eli Hans-niminen hevonen, jonka uskottiin osaavan laskea. Se vastasi yhteen- ja vähennyslaskutehtävien lisäksi jopa helpompiin neliöjuuritehtäviin koputtamalla kaviollaan oikean lukumäärän. Hevonen kuitenkin suoriutui tehtävästä vain, jos se näki samalla ihmisen, joka tiesi oikean vastauksen. Jos tutkija meni kysymyksen esitettyään piiloon liitutaulun taakse, Hans jatkoi koputtamista, kunnes vastaukseksi näytti olevan tulossa ääretön. Hansin erityinen lahjakkuus oli kyvyssä tunnistaa ihmisen liikahtuksia ja jännittyneisyyden muutoksia, joista se havaitsi, milloin sen odotettiin aloittavan ja milloin lopettavan koputtamisen.

1970-luvulla meribiologi Lou Herman opetti pullokuonodelfiineille muutamia kymmeniä vihellys- ja elesignaaleja havaijilaisessa tutkimuslaitoksessa. Delfiinit osasivat noudattaa oikein viiden sanan mittaisia ohjeita, kuten "hae pohjalta putki pinnalle renkaaseen". Tällaisia käskyjä delfiinit osasivat noudattaa oikein, vaikka niille oli opetettu vain käskyyn sisältyvien yksittäisten sanojen merkitys. Ne ymmärsivät myös, mikä ero on ohjeilla "vie sukeltaja lainelaudan luo" ja "vie lainelauta sukeltajan luo".

Eräässä kokeessa delfiineille annettiin ohjeita, jotka olivat välillä järkeviä ja välillä omituisia. Omituisissa oli oikeat sanat, jotka oli sekoitettu kummalliseen järjestykseen. Kokeessa delfiinit noudattivat toimintaohjeita sujuvasti silloin, kun sanat olivat järkevissä järjestyksessä, mutta ne olivat yleensä tekemättä mitään, jos sanajärjestys oli omituinen. Oli kuitenkin poikkeuksia. Jos sekoitetusta lauseesta oli löydettävissä sanoja, joista sai koottua toimintakelpoisen ohjeen laittamalla sanat peräkkäin muuttamatta niiden järjestystä - ja jättämällä jotkut sanat huomiotta - delfiinit tulkitsivat ohjeet juuri näin.